

Umumta'lim maktab o'quvchilariga Ingliz tilida so'z yodlashning 7 samarali usuli

G'aniyeva(Raimova)Nilufar Jamol qizi
JDPI Ingliz tili va adabiyoti yo'nalishi

nilufarganieva971@gmail.com

Annotatsiya: Bugungi kunda yosh avlodning xorijiy tillarni o'rganishga qiziqishi ortib bormoqda. Shu bois umum ta'lim maktablarida xorijiy tilni o'rganishda so'z yodlash metodlarining yangi usullaridan foydalanishni talab etadi. Ushbu maqola umum maktablarining ingliz tili o'rganishda so'z yodlash metodlarining yangi usullaridan foydalanishni samaralarini tashkil etadi.

Kalit so'zlar: antonim, sinonim, mikro, makro, logy.

Til o'rganishda lingvistik kompetensiyalar muhim o'rin egallaydi. Maktab o'quvchilariga til o'rgatish jarayonida lingvistik kompetensiyaning tarkibiy qismi bo'lgan leksik kompetensiya muloqot chog'ida asosiy qurol hisoblanadi. Bizning ta'lim tizimimizda ham og'zaki ilgarilanma prinspl asosida til o'qitishga qaratilgan. Dastur asosida maktab o'quvchilari 5-11 – sinflar uchun 1100 leksik birliklarni o'rganish talabi qo'yilgan, ammo ularni eslab qolish qiyin. Tez va oson yangi so'zlarni yodlashni o'rganish lozim.

Chet tilini o'rganayotganda, bizning so'z boyligingizni doimiy ravishda to'ldirish juda muhim. Biroq hamma ham bunga erisha olmaydi. Sizga ingliz tilida yangi so'zlarni yanada yaxshiroq yodlab olishga yordam beradigan yettita maslahatni taklif etamiz.

Birlashtiruvchi tarmoqlar yaratish

Bizning miyamiz biz o'qigan narsalarni idrok etadi va uni tasvirlar, g'oyalar va his-tuyg'ularga aylantiradi, so'ngra yangi ma'lumotlar va biz allaqachon bilgan narsalar o'rtasidagi aloqani hosil qiladi. Xotiralash jarayoni shunday bo'ladi – yangi eski bilan birlashadi.

Yangi so'z yoki tushunchani siz allaqachon bilganingiz bilan birlashtirsangiz, miya o'z vaqtida topish va eslab qolish osonroq bo'ladi.

Iboralarni (iboralarni) eslab qolish

Iboralarni eslab qolish juda muhim, ammo ingliz tili, boshqa har qanday til singari, nafaqat tushunchalar to'plami, balki odamlar bilan muloqot qilish va o'z

fikrlarini bildirishda foydalanadigan vositadir. Matnda muayyan soʻzning qanday ishlatilishiga misollar toping. Misollar yordamida iboralarni eslab qolish mumkin.

Nafaqat soʻzni, balki uning yonidagi soʻzlarni ham yozing.

Rasmlardan foydalaning

Soʻzning maʼnosini eslab qolish uchun kichik rasmlarni chizish yoki topish orqali ularni yodda saqlash osonlashadi.

Bizning miyamiz vizual maʼlumotlarni yaxshiroq oʻqiydi. Soʻzning maʼnosini aks ettirgan kulgili rasmni chizing, shunda siz uni tezroq eslaysiz.

Hikoyalar yozing

Ingliz tilini oʻrganuvchilar koʻpincha yangi soʻzlar juda koʻp ekanligidan shikoyat qiladilar va ularni eslab qolish qiyindek tuyuladi. Siz soʻzlarni tezda oʻrganish uchun ishlatishingiz mumkin boʻlgan bitta usul mavjud. Ingliz tilidagi barcha soʻzlar kiritilgan har qanday, hatto kulgili hikoyani yozing. Uni batafsil tasavvur qiling.

Hikoyalarni, ayniqsa, gʻalati voqealarni osongina eslaymiz. Bu soʻzlarni kulgili uslubda birlashtirish orqali hikoya tuzsangiz soʻzlarni yodda saqlash yanada osonlashadi.

Antonim va sinonimlarni eslang

Qarama-qarshi maʼnoga ega soʻzlarni (antonimlarni) va oʻxshash maʼnoga ega soʻzlarni (sinonimlarni) juft qilib yodlang. Biz shunga oʻxshash va qarama-qarshi narsalarni tezda eslaymiz, chunki miya ular orasida aloqa oʻrnatadi.

Bir soʻzni tarkibiga koʻra ajratish

Soʻz nimani anglatishini taxmin qilish uchun ildizlar, suffiks va prefikslardan foydalaning.

Masalan: “mikrobiologiya” soʻzidan bexabar boʻlsangiz ham, bu nimani anglatishini taxmin qilishingiz mumkin. Birinchidan, “mikro” prefiksini koʻrib chiqing. Mikro juda oz narsani anglatadi. “-logy” qismi fan, nimanidir oʻrganishni anglatishini bilishingiz mumkin.

Shunday qilib, biz allaqachon biron bir narsani oʻrganish haqida gaplashayotganimizni aytishimiz mumkin. Shuningdek, “bio” hayot, tirik mavjudotlar degan maʼnoni anglatishini eslashingiz mumkin. Shunday qilib,

“mikrobiologiya” bu mikroskopik tirik organizmlar haqidagi fan degan xulosaga kelishimiz mumkin.

Asosiysi vaqt

Xotiralash jarayonlarini o’rganuvchi psixologlar narsalarni tez va uzoq vaqt yodlab olishning yaxshi usuli bor deb ta’kidlashadi. Yangi so’zni taniganingizdan so’ng uni ishlating. 10 daqiqadan so’ng uni yana ishlating. Bir soatdan keyin. Ertasi kuni qaytadan. Keyin bir hafta davomida bu so’z ishtirokida gaplar tuzing. Shundan so’ng, uni eslashga harakat qilishingizga to’g’ri kelmaydi – yangi so’z boyligi siz bilan abadiy qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2012 yil 10 dekabrda «CHet tillarini o’rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida»gi PQ-1875-sonli qarori.

2. Iriskulov A.T va boshqalar “Kids’ English” pupil’s book 2sinf – Toshkent —O’zbekiston;2014

3. Passov Ye.I. Kommunikativniy metod obucheniya inoyazichnomu govoreniyu. M.: Prosvещение,1991

4. Xoshimov O’. Yoqubov I. Ingliz tili o’qitish metodikasi. T., - 2003

5. Vyatyutnev M.N. Obuchenie inostrannomu yaziku v nachalnoy shkole. /inostranniy yazik v shkole, 1990

6. Djabbarov, S. (2020). article Ijtimoiy-psixologik kompetlilik tushunchasi xususida. Архив Научных Публикаций JSPI, 1(52). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/4897

7. Djabbarov, S. (2020). Бўлажак чет тил муаллимнинг касбий тайёргарлиги ва уни шакллантириш йўллари. Архив Научных Публикаций JSPI, 1(52). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/4899